

СПРАВА «ЧЕРЕМСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF CHEREMSKYY v. UKRAINE)

(заява № 20981/13)

Стислий виклад рішення від 07 грудня 2023 року

У серпні 2012 року заявник повідомив Харківське міське управління ГУМВС України про свій намір провести з наступного дня безстроковий мітинг у парку у центрі міста Харків. Через один день виконавчий комітет Харківської міської ради (далі – рада) ухвалив рішення про неможливість проведення запланованого заявником зібрання і звернувся до окружного суду із позовом про його заборону. Того ж дня Харківський окружний адміністративний суд задовольнив позов і заборонив проведення зібрання, керуючись Тимчасовим положенням «Про порядок розгляду питань щодо організації та проведення зборів, мітингів, походів та демонстрацій у місті Харкові» (далі – Тимчасове положення). Також суд зазначив про «відсутність підстав для достатньо обґрунтованого припущення про те, що спірне мирне зібрання узгоджувалося з інтересами мешканців територіальної громади міста Харкова». Харківський апеляційний адміністративний суд залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника та зазначив, що час і місце зібрання збігалися з проведенням інших заходів, що могло призвести до порушення громадського порядку та безпеки, оскільки до зібрання заявника могла спонтанно долучитися невизначена кількість людей, зібрання стало б некерованим, що призвело б до перешкоджання пішохідному руху і руху транспортних засобів. Вищий адміністративний суд України відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявника. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на незаконне втручання у його право на свободу зібрань. Розглянувши скарги заявника Європейський суд нагадав, що в Україні не було прийнято нового законодавства про свободу зібрань після ухвалення ним висновків в рішенні у справі «Веренцов проти України» (*Vyarentsov v. Ukraine*), заява № 20372/11, від 11 квітня 2013 року). Також не вбачається, що делегування органам місцевого самоврядування повноваження щодо вирішення питань про проведення масових заходів включало нормотворчі повноваження з питань, які потребували регулювання актами Верховної Ради України. У контексті вимог статей 39 та 92 Конституції України таке нормотворче право органів місцевого самоврядування стосовно подібного важливого питання, як свобода зібрань, вочевидь, не має законних підстав в українському законодавстві, а тому правомірність будь-якого обмеження, яке ґрунтується на такому підзаконному акті, як зазначене Тимчасове положення, викликає серйозні сумніви. Європейський суд також зазначив, що за відсутності чіткості стосовно критеріїв накладення обмежень на свободу зібрань органи місцевого самоврядування і суди зробили низку припущень, які могли вважатися такими, що практично унеможливлювали

ухвалення будь-якого рішення про дозвіл на проведення мирного зібрання. Європейський суд вказав, що особливо стурбований вимогою до заявника довести, що його зібрання не суперечило інтересам місцевого населення і що така вимога залишає питання надання дозволу на проведення будь-якого зібрання в місті на повний і необмежений розсуд органів місцевого самоврядування. У контексті наведеного Європейський суд зазначив, що обмеження права заявника на проведення зібрання не ґрунтувалося на положеннях законодавства, які б відповідали вимогам Конвенції щодо якості закону, та констатував порушення статті 11 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує прийнятними скарги на втручання у свободу зібрань заявника;
2. Постановляє, що було порушено статтю 11 Конвенції;
3. Постановляє одноголосно, що: (a) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.